

**Raport syntetyczny dotyczący doradztwa
zawodowego w ujęciu grupowym w
wybranych krajach europejskich**

**NAVIGUIDE LLP-LDV-TOI- LLP-
LDV-TOI-11-AT-001011-AT-0010**

Kierownik projektu: Nuala Whelan

Autorzy: Julie McCafferty
Anne McCluskey

Projekt: NAVIGUIDE
www.naviguide.net

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Streszczenie	3
3. Ogólne informacje o doradztwie	5
4. Ujęcia doradztwa: indywidualne i grupowe	13
5. Strony zainteresowane doradztwem na poziomie krajowym	15
6. Kwalifikacje i dalsze kształcenie doradców zawodowych	16
7. Istniejące sieci dla doradców i trenerów zawodowych	18
8. Dostępne metody, tj. podręczniki, bazy danych, zasoby itp.	19

1. Wstęp

Naviguide to projekt mający na celu transfer innowacji w ramach programu Leonardo da Vinci, realizowanego przy wsparciu Unii Europejskiej. Jego celem jest upowszechnienie i rozbudowanie istniejącej, austriackiej bazy metod i technik wspomagających pracę doradców zawodowych, należącej do austriackiego Publicznego Biura Pośrednictwa Pracy - AMS (www.ams-forschungsnetzwerk.at), tworząc europejski system doradztwa zawodowego. Naviguide przekształcił ten katalog metod doradczych we wspólną bazę wiedzy dla doradców zawodowych w Europie. W ramach projektu utworzona zostanie płyta CD z bazą zawierającą 100 metod doradczych, podręcznik doradztwa oraz internetowa baza metod w różnych językach krajów partnerskich (Austrii, Chorwacji, Francji, Irlandii, Polski i Turcji).

Rozpoczynając projekt, partnerzy uczestniczący w im sporządzili raporty dotyczące sytuacji doradztwa zawodowego w swoich krajach. Celem niniejszego raportu syntetycznego jest podsumowanie poszczególnych raportów krajowych oraz znalezienie różnic i podobieństw, a także określenie przyszłych wyzwań, stojących przed doradztwem zawodowym w krajach partnerskich.

2. Streszczenie

W poniższych rozdziałach przedstawiono ogólną sytuację doradztwa zawodowego w krajach uczestniczących w projekcie Naviguide. Następnie omówiono sposób świadczenia usług związanych z doradztwem zawodowym, w tym wykorzystania doradztwa w ujęciu grupowym w krajach objętych niniejszym raportem. Raport opisuje również główne strony zaangażowane w doradztwo zawodowe. Kolejne części dokumentu opisują wymagane kwalifikacje w zakresie doradztwa zawodowego oraz sieci doradcze funkcjonujące w poszczególnych krajach. Na końcu przedstawione są sposoby, z jakich korzystają doradcy zawodowi, by aktualizować swoją wiedzę na temat doradztwa zawodowego.

Kraje partnerskie projektu to Austria, Chorwacja, Francja, Irlandia, Polska i Turcja. Systemy doradztwa w tych krajach łączą pewne podobieństwa, jednakże istnieje również szereg różnic, widocznych przede wszystkim – jak pokazano w niniejszym raporcie – w sposobie świadczenia usług doradczych.

- Wszystkie kraje posiadają wyodrębnione usługi lub instytucje, adresowane do sektora edukacyjnego i rynku pracy. Specjalistyczne usługi w poszczególnych krajach skierowane są do osób uważanych za marginalizowane lub zagrożone wykluczeniem społecznym. Krajowe polityki w zakresie doradztwa zawodowego poszczególnych krajów różnią się od siebie zasadniczo, tak jak pozytywne i negatywne aspekty tych systemów. Niemniej jednak panuje zgodne przekonanie, że brak standaryzacji szkolenia i systemu zdobywania kwalifikacji jest źródłem problemów.
- Doradztwo grupowe dostępne jest we wszystkich krajach objętych niniejszym raportem, jednakże poza Chorwacją zdecydowana większość usług doradczych nadal jest świadczona indywidualnie. Interakcje między beneficjentami oraz działania, które mogą zostać w rezultacie podjęte, uważane są za istotne czynniki odróżniające doradztwo grupowe od indywidualnego. Wiele wskazuje na to, że wszystkie kraje są świadome zalet doradztwa grupowego, a doradztwo grupowe i indywidualne

wzajemnie się uzupełniają jako usługi doradcze. Można jedynie zasugerować, że większy nacisk na doradztwo grupowe mógłby przynieść korzyści usługom doradczym. Ponadto, w Austrii, Turcji i Chorwacji coraz popularniejsze staje się korzystanie z e-doradztwa/doradztwa wirtualnego. Może to stanowić obszar do zagospodarowania w innych krajach europejskich.

- We wszystkich omawianych krajach w proces doradztwa zawodowego zaangażowana jest szeroka grupa stron zainteresowanych, w tym ministerstwa, publiczne służby zatrudnienia, szkoły, uniwersytety, inne jednostki edukacyjne, niezależne organizacje/stowarzyszenia świadczące usługi związane z doradztwem zawodowym oraz innego rodzaju organizacje prywatne. Organizacje te próbują zapewnić jak najwyższą jakość świadczonych usług doradczych, by ich odbiorcy osiągnęli swoje cele edukacyjne i zawodowe oraz w pełni wykorzystywali swój potencjał.
- Choć w Irlandii, Francji, Polsce, Turcji i Austrii dostępne są kierunki studiów/kursy podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego, większość doradców zawodowych w omawianych krajach najczęściej posiada wykształcenie wyższe psychologiczne, pedagogiczne lub socjologiczne. Jeżeli chodzi o doskonalenie zawodowe, większość doradców zawodowych, poza doradcami z Chorwacji i Polski, nie ma formalnego obowiązku doskonalenia zawodowego. Choć w zdecydowanej większości krajów omawianych w niniejszym raporcie brakuje przepisów dotyczących kwalifikacji i wykształcenia doradczego, wiele wskazuje na to, że takie przepisy pomogłyby zapewnić profesjonalizm i jakość świadczonych usług.
- Wszystkie omawiane kraje posiadają szereg krajowych i międzynarodowych sieci, utworzonych po to, by doradcy zawodowi mogli dzielić się informacjami i wymieniać przykładami dobrych praktyk. Stowarzyszenia doradcze, krajowe fora oraz różnego rodzaju instytucje doradcze organizują wydarzenia i konferencje, umożliwiające wymianę wiedzy na poziomie krajowym, tymczasem Sieć Eurodoradztwa, do której należą wszystkie omawiane kraje oraz Europejska Sieć Całozyciowego Poradnictwa Zawodowego (ELGPN) spełniają tę rolę na poziomie międzynarodowym.
- Jeżeli chodzi o metody pozyskiwania informacji i aktualizowania wiedzy z metod doradczych ustalono, że w głównej mierze wykorzystywane są metody formalne. W Irlandii i Francji stosuje się również nieformalne środki przekazywania doradcom aktualnych informacji. Coraz większe znaczenie dla informowania doradców zawodowych o nowych metodach i materiałach mają zasoby internetowe. Zaleca się, by więcej krajów korzystało z portali społecznościowych, które umożliwiają dzielenie się wiedzą i pozwalają doradcom zawodowym być na bieżąco z nowymi trendami w doradztwie, tak jak dzieje się to we Francji.

3. Ogólne informacje o doradztwie

Irlandia	Kto świadczy usługi doradcze?	Kto jest ich adresatem?	Założenia polityki krajowej	Zalety/wady doradztwa
	Poradnictwo i doradztwo w szkołach ponadpodstawowych za pośrednictwem Ministerstwa Edukacji i Umiejętności	12/13-18 lat: uczniowie szkół ponadpodstawowych	- W ramach polityki dotyczącej edukacji i umiejętności promowane jest świadczenie wysokiej jakości usług doradczych; doradztwo zawodowe jest obecnie traktowane jako kluczowy element wsparcia uzdrowienia irlandzkiej gospodarki i budowania przyszłego dobrobytu	<p><i>Zalety:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Polityka NCGE skupia się na zapewnieniu kompleksowych usług w zakresie doradztwa zawodowego dla wszystkich grup. - Dostępny jest szeroki wachlarz usług doradczych.
	Inicjatywy doradztwa w ramach edukacji osób dorosłych poprzez agencję SOLAS, podlegającą Ministerstwu Edukacji i Umiejętności (od 2012 roku)	Uczestnicy programu w zakresie umiejętności czytania i pisania oraz możliwości szkolenia zawodowego, a także edukacji środowiskowej	- Irlandia jest obecnie w trakcie tworzenia modelu zintegrowanego świadczenia usług w zakresie doradztwa zawodowego i szkolenia; NEES i SOLAR.	<p><i>Wady:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zróżnicowane standardy w przypadku niektórych usług. - Kwalifikacje są zróżnicowane, od braku jakiegokolwiek formalnego wykształcenia w zakresie doradztwa po wykształcenie wyższe
	Publiczne służby zatrudnienia: National Employment and Entitlements Service (NEES) (od 2012)(wcześniej FÁS)	15+ lat Bezrobotni przez krótsze i dłuższe okresy oraz osoby zagrożone bezrobociem	- Założenia usług doradczych stanowią obecnie integralną część strategicznych działań szeregu instytucji rządowych, w szczególności Ministerstwa Edukacji i Umiejętności	

	Usługi z zakresu doradztwa zawodowego w instytucjach edukacji wyższej	17+ lat: studenci większości instytucji edukacji wyższej		
	Ośrodki dla bezrobotnych	18+ lat: bezrobotni		
	Prywatne agencje doradcze	Wszystkie grupy wiekowe		
	Centra informacji młodzieżowej	15-25 lat		
	<i>Usługi specjalistyczne:</i> OPEN	Niepełne rodziny		
	Crosscare Migrant Project	Starający się o azyl, uchodźcy oraz inne, defaworyzowane grupy migranckie		
	Spirasi	Starający się o azyl, uchodźcy oraz inne, defaworyzowane grupy migranckie		
	Work 4U	Osoby niepełnosprawne		
Chorwacja	Kto świadczy usługi doradcze?	Kto jest ich adresatem?	Założenia polityki krajowej	Zalety/wady doradztwa

	Chorwackie służby zatrudnienia (CES)	Uczniowie ostatniego roku szkół podstawowych i średnich, studenci, pracodawcy, bezrobotni i osoby poszukujące pracy	- W 2012 roku ma powstać krajowe forum doradztwa zawodowego w kontekście uczenia się przez całe życie, które będzie stanowić strategię narodową	<p><i>Zalety:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym rozwija się świadomość modeli opartych na partnerstwie. - Standardy jakości doradztwa zawodowego w ramach działalności CES zapewniają standaryzację jakości oraz większą przejrzystość działań związanych z doradztwem zawodowym z punktu widzenia ich beneficjentów i opinii publicznej.
	Szkoly podstawowe i średnie	Uczniowie szkół podstawowych i średnich	- Rząd chorwacki przyjął Ustawę o monitorowaniu, analizie i prognozowaniu potrzeb rynku pracy w zakresie zawodów i kompetencji koniecznych do planowania i świadczenia usług związanych z doradztwem zawodowym przez całe życie	<p><i>Wady:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Doradztwo zawodowe nie zostało wystarczająco szczegółowo opisane w ustawach dotyczących edukacji - Problemy związane głównie z rekrutacją w szkołach
	Agencje prywatne i stowarzyszenia pozarządowe	Wszyscy	- Utworzenie Chorwackiego Programu Kwalifikacji (CROQF), obejmującego budowę systemu walidacji i uznawania wykształcenia nieformalnego	<ul style="list-style-type: none"> - Ministerstwo Edukacji nie prowadzi szkoleń dla osób zajmujących się doradztwem zawodowym w szkołach

	<i>Usługi specjalistyczne:</i> CES		Osoby niepełnosprawne, osoby uzależnione, uczniowie z problemami zdrowotnymi i rozwojowymi, problemami w nauce i zaburzeniami zachowania		- W szkołach rzadko korzysta się z ICT do celów związanych z doradztwem
Francja	Kto świadczy usługi doradcze?	Kto jest ich adresatem?		Założenia polityki krajowej	Zalety/wady doradztwa
	Ministerstwo Edukacji - Conseillers d'orientation professionnelle (COP) Doradcy zawodowi	Młodzi ludzie w ramach edukacji szkolnej		- Umowy o pracę lub umowy specjalnie przygotowane dla młodych osób bezrobotnych (w wieku 16-26 lat)	<i>Zalety:</i> - Finansowanie francuskiego system doradztwa umożliwia osobom dorosłym, które ukończyły szkolenie wstępne, korzystanie z usług doradczych
	Instytucje prywatne (za pomocą <i>bilan d'orientation scolaire</i>)	Uczniowie		- Poprawa kwalifikacji młodych osób	- Usługa <i>bilan de competences</i> (kontrola umiejętności w połączeniu z doradztwem zawodowym) przysługuje każdemu pracownikowi Aktywne badania na polu doradztwa
	Uczelnie wyższe	Studenci		- Narzędzia wspierające osoby starsze i pomagające im utrzymać pracę	<i>Wady:</i> - System walidacji kompetencji nabytych jest dość trudno dostępny dla osób o niskich kwalifikacjach, jako że wymaga zebrania wielu dokumentów
	Publiczne służby zatrudnienia; <i>Missions Locales</i>	Osoby młode, które wcześniej zakończyły edukację i do 26 roku życia pozostają bez pracy		- Usługi związane z przekwalifikowaniem osób zwolnionych z pracy - Wdrożenie strategii rozwoju zatrudnienia i umiejętności	

	<p>Francuski urząd pracy; <i>Pôle Emploi</i> i podwykonawcy <i>Pôle Emploi</i> Agencje prywatne</p> <p><i>Usługi specjalistyczne:</i> APEC: agencja zatrudnienia dla menadżerów</p>	<p>Osoby bezrobotne</p> <p>Osoby zatrudnione</p> <p>Osoby bezrobotne o wysokich kwalifikacjach</p>	<p>- Usługi ułatwiające dostęp do kursów szkoleniowych oraz umożliwiające rozwój umiejętności</p> <p>- Flexisecurity; zwiększone bezpieczeństwo społeczne i usługi doradcze w okresach bezrobocia zapewniają większą elastyczność rynku pracy</p> <p>- Programy europejskie wspierające osoby bezrobotne oraz rozwój integracji szkoleniowo-zawodowej</p> <p>- Narzędzia zachęcające do przedsiębiorczości (otwieranie i wspieranie firm)</p>	<p>- Złożoność systemu finansowania może zniechęcić ludzi do korzystania z doradztwa.</p> <p>- Ze względu na fakt, iż połączenie, w wyniku którego powstała agencja Pole Emploi zbiegło się w czasie z kryzysem gospodarczym i wysokim bezrobociem, doradcy Pole Emploi pracują w trudnych warunkach, przez co mogą napotykać na trudności w zapewnianiu osobom bezrobotnym wysokiej jakości wsparcia.</p>
Turcja	Kto świadczy usługi doradcze?	Kto jest ich adresatem?	Założenia polityki krajowej	Zalety/wady doradztwa
	Turecka organizacja ds. zatrudnienia (ISKUR)	Osoby bezrobotne, osoby poszukujące pracy, kobiety, młodzi ludzie	- Zwiększenie liczby doradców zawodowych w ISKUR o 1000 osób rocznie, by zapewnić skuteczniejsze i wydajniejsze usługi doradcze.	<p><i>Wady:</i></p> <p>- Brak standaryzacji szkolenia w zakresie doradztwa</p> <p>- Brak doradztwa zawodowego w ujęciu grupowym</p>

	<p>Ministerstwo Edukacji Narodowej (MoNE)</p> <p><i>Usługi specjalistyczne:</i> ISKUR</p> <p>MoNE</p>	<p>Dzieci w szkołach podstawowych i średnich</p> <p>Osoby niepełnosprawne, więźniowie i byli więźniowie</p> <p>Niepełnosprawni uczniowie, bardzo utalentowani uczniowie i sieroty</p>	<p>- Zwiększenie liczby i poprawa jakości usług doradczych w sektorze edukacyjnym (MoNE) oraz monitorowanie wszystkich uczniów przez MoNE z wykorzystaniem ICT</p>	<p>- Nowe uniwersytety regionalne nie świadczą ustandaryzowanych usług edukacyjnych, przez co kształcący się tam doradcy zawodowi posiadają niewystarczające kwalifikacje</p> <p>- Nie utworzono międzynarodowych standardów zawodowych</p> <p>- MoNE: Usługi informacyjne i doradcze nie są zróżnicowane i elastyczne. Ponadto stosowane środki psychologiczne są niewystarczające</p> <p>- ISKUR: potrzebnych jest więcej specjalistów, a wykorzystanie ICT jest niewystarczające</p>
Polska	Kto świadczy usługi doradcze?	Kto jest ich adresatem?	Założenia polityki krajowej	Zalety/wady doradztwa
	<p>Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (Publiczne Służby Zatrudnienia)</p>	<p>Osoby bezrobotne</p>	<p>- Zapewnienie profesjonalnej pomocy doradców zawodowych na każdym etapie życia człowieka</p>	<p><i>Wady:</i></p> <p>- Brak dostatecznej współpracy między instytucjami podlegającymi Ministerstwu Edukacji Narodowej oraz Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej.</p>

Ministerstwo Edukacji Narodowej	Uczniowie	<ul style="list-style-type: none"> - Wyposażenie uczniów w umiejętności przydatne w podejmowaniu racjonalnych decyzji dotyczących wyboru zawodu - Wprowadzenie do wszystkich szkół ponadpodstawowych, począwszy od gimnazjum, zagadnień dotyczących życia gospodarczego i aktywnego wejścia na rynek pracy - Wprowadzenie do szkół i placówek orientacji i poradnictwa zawodowego - Stworzenie systemu powszechnie dostępnej informacji zawodowej oraz rozwijanie jakości usług poradnictwa zawodowego oraz zwiększanie ich dostępności 	<ul style="list-style-type: none"> - System doradztwa zawodowego nie jest wystarczająco silnie powiązany z pracodawcami. - Niewystarczająca liczba doradców zawodowych w szkołach i poradniach - Niedostateczna świadomość organów prowadzących szkoły o potrzebie zatrudniania doradczy w szkołach - Brak opracowanych standardów pracy doradcy (jakość usług).
Uczelnie wyższe	Studenci i absolwenci uniwersytetów uczelni wyższych	<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie łatwego dostępu do rzetelnych informacji i porad o możliwościach kształcenia na obszarze całej Europy i na każdym etapie życia 	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja zapewniana przez szkoły wyższe często odbywa się w oderwaniu od rynku pracy.
Ochotnicze Hufce Pracy <i>Usługi specjalistyczne:</i> Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (Publiczne Służby Zatrudnienia)	Różnego rodzaju beneficjenci Młode osoby zagrożone wykluczeniem społecznym		

	Ministerstwo Obrony Narodowej:	Żołnierze zawodowi i byli żołnierze zawodowi		
Austria	Kto świadczy usługi doradcze?	Kto jest ich adresatem?	Założenia polityki krajowej	Zalety/wady doradztwa
	Uniwersytety: centra psychologicznych usług doradczych dla studentów (podlegające Ministerstwu Nauki i Badań); centra zawodowe; rada uniwersytetów nauk stosowanych, Austriackie Stowarzyszenie Uniwersytetów Nauk Stosowanych, Austriackie Krajowe Stowarzyszenie Studentów (ÖH) itp.	Studenci i absolwenci szkół wyższych	- W celu wyeliminowania słabych stron austriackiego systemu doradztwa, utworzona została strategia doradztwa przez całe życie.	<p><i>Zalety:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozytywne nastawienie stron zainteresowanych - Bliska współpraca między stronami zainteresowanymi

	Szkoły: obowiązkowe lekcje związane z doradztwem zawodowym, doradcy uczniów oraz usługi psychologiczne w szkołach (podlegające Austriackiemu Ministerstwu Edukacji, Sztuki i Kultury)	Uczniowie
	Partnerzy społeczni (np. izby)	Różnego rodzaju beneficjenci
	Publiczne Służby Zatrudnienia (AMS)	Osoby poszukujące pracy lub stażu.
	Centra kształcenia osób dorosłych	Różnego rodzaju beneficjenci

- Aktywna rola partnerów społecznych
 - Obowiązkowy, trzypoziomowy model doradztwa edukacyjnego i zawodowego w szkołach
 - Wysiłki czynione poza instytucjami, związane z doradztwem w sektorze kształcenia osób dorosłych
- Wady:*
- Wiele problemów z wyborem ścieżki edukacyjnej i kariery zawodowej związanych jest z wczesnym zróżnicowaniem w ramach systemu edukacji
 - „Zintegrowany model” lekcji z zakresu doradztwa w szkołach nie funkcjonuje prawidłowo ze względu na brak kształcenia nauczycieli

	<p>Organizacje prywatne, grupy robocze, związki zawodowe, instytucje samorządowe itp.</p> <p><i>Usługi specjalistyczne:</i> Organizacje typu non-profit</p> <p>Usługi psychologiczne w szkołach</p>	<p>Różnego rodzaju beneficjenci</p> <p>Osoby starsze poszukujące pracy, kobiety powracające na rynek pracy, dziewczęta/chłopcy (różne oferty w zależności od płci), osoby niepełnosprawne itp.</p> <p>Ucniowie mający problemy z nauką, adaptacją lub zaburzenia zachowania w środowisku szkolnym</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona dostępność doradztwa indywidualnego w szkołach - Niezbyt rozwinięte doradztwo w sektorze szkolnictwa wyższego - Brak spójnych kryteriów jakości dla szkolenia doradców w zakresie edukacji osób dorosłych - Słabe nawiązywanie kontaktów między różnymi instytucjami na poziomie krajowym
--	--	---	--	--

4. Ujęcia doradztwa: indywidualne i grupowe

Większość usług doradczych świadczonych w Irlandii to doradztwo indywidualne. W szkołach średnich dostępne jest doradztwo indywidualne i/lub grupowe. Uczniowie otrzymują informacje o zawodach, a do oceny zainteresowań, predyspozycji i osobowości wykorzystywane są testy psychometryczne. Poza tym, stosuje się pracę projektową/zespołową jako podstawę dyskusji w grupie na temat różnych opcji zawodowych. Inicjatywa na rzecz doradztwa w kształceniu osób dorosłych (AEGI), skierowana do dorosłych, którzy planują lub biorą udział w programie z zakresu umiejętności czytania i pisania oraz możliwości szkolenia zawodowego (VTOS), a także inicjatywach edukacji środowiskowej, zapewnia niezależne informacje na temat edukacji osób dorosłych, doradztwo indywidualne, a także grupowe, którego celem jest pomoc w dokonaniu świadomych wyborów dotyczących edukacji, kariery zawodowej i/lub życia. Kluby zawodowe FÁS, które można znaleźć w całym kraju, również oferują doradztwo grupowe bezrobotnym poszukującym pracy (ze względu na powstanie usługi NEES przyszłość tych klubów jest niepewna). W klubach zawodowych i w ramach doradztwa grupowego zapewnianego przez AEGI wykorzystuje się takie metody jak dyskusje, prezentacje, próbne rozmowy o pracę, odgrywanie scenek, zestawy zadań, sesje informacyjne i przygotowanie do rozmów kwalifikacyjnych. W NEES wprowadzono usługi grupowe dla osób bezrobotnych pobierających zasiłek. Po trzech miesiącach osoby te są wysyłane na sesję grupową, gdzie przekazywane są im informacje. Dowiadują się, jakie mają możliwości oraz zobowiązania dotyczące zasiłków, po czym kierowani są do NEES, gdzie otrzymują indywidualne doradztwo i wsparcie. Sesje doradztwa grupowego oferują klientom możliwość wymiany informacji, interakcji z innymi członkami grupy oraz czerpanie z doświadczeń innych. Element budowania zespołu w ramach doradztwa w ujęciu grupowym zwiększa motywację i zaangażowanie, a także umacnia pewność siebie.

W Chorwacji podejście do doradztwa zawodowego opiera się na „wielopoziomowym systemie”, wychodzącym z założenia, że należy informować jak największą liczbę użytkowników (przekazywanie informacji indywidualne i grupowe, przekazywanie informacji między samymi użytkownikami, program komputerowy „Mój izbor” – „Mój wybór”). Mniejsza liczba uczestników bierze w tym kraju udział w doradztwie grupowym, a najmniejsza liczba użytkowników przechodzi całą procedurę oceny psychologicznej i medycznej. Informacje dotyczące możliwości zatrudnienia, sytuacji na rynku pracy, zawodów i opcji edukacyjnych dostępne są dla wszystkich w Centrum Informacji i Doradztwa Zawodowego CES (CIPS). W latach 2008-2010 liczba osób korzystających z grupowego doradztwa zawodowego oferowanego poprzez CES wzrosła niemal trzykrotnie, przez co ta forma doradztwa stała się najpopularniejszą z dostępnych usług. Grupowe doradztwo zawodowe w CES organizowane jest z zamiarem rozwoju umiejętności zarządzania i poprawy umiejętności aktywnego poszukiwania pracy. Z kolei indywidualne doradztwo zawodowe obejmuje ocenę predyspozycji zawodowych i osobistych osoby bezrobotnej w celu znalezienia zatrudnienia, dalszej edukacji bądź skierowania na rehabilitację zawodową. Studenci uniwersytetów mają dostęp do doradztwa indywidualnego i grupowego w biurach karier znajdujących się na terenie uczelni. W ramach programu IPA 2007-2011, zaplanowano utworzenie dla służb zatrudnienia nowego modelu doradztwa elektronicznego, skierowanego do bardzo szerokiej grupy odbiorców.

We Francji dostępne jest zarówno doradztwo grupowe jak i indywidualne, przy czym droższe usługi obejmują doradztwo indywidualne i dostosowane do potrzeb konkretnego odbiorcy (np. *Bilan de competences* dla pracowników). Usługi świadczone na rzecz osób bezrobotnych w ramach sektora publicznego (Pôle Emploi) często łączą ze sobą doradztwo indywidualne i grupowe. Doradztwo grupowe związane z poszukiwaniem pracy określane jest jako TRE („Techniques de Recherche d'Emploi”) i obejmuje przede wszystkim doradztwo edukacyjne i podejście refleksyjne (co można

wykorzystać również w doradztwie indywidualnym). Doradztwo grupowe w ramach „Bilan de competences” i „Portefeuille de competences” obejmuje analizę doświadczeń uczestników, a także nabytych przez nich umiejętności i wiedzy. Następnie identyfikowane są kompetencje i tworzony jest projekt zawodowy oraz plan działań. Działania grupowe wiążą się z bardziej ogólnymi tematami jak informacje o rynku pracy itp. Podobnie jak w Irlandii, większość ćwiczeń i metod wykorzystywanych na potrzeby doradztwa grupowego skuteczna jest tylko w przypadku pracy w grupach, gdyż opiera się na interakcjach między uczestnikami.

Podobnie jak w Chorwacji, ISKUR w Turcji oferuje doradztwo za pośrednictwem Internetu (oferty pracy, informacje o rynku pracy itp.) oraz doradztwo indywidualne i grupowe w centrach doradztwa zawodowego. W Turcji wdrożono Program Aktywnej Polityki dotyczącej Rynku Pracy (ALMP), obejmujący szkolenie zawodowe i usługi doradcze w ujęciu indywidualnym i grupowym; ALMP-2 skierowany jest do bezrobotnych kobiet i osób młodych. Uczestnicy programów podkreślali wagę i jakość interakcji zachodzących między instruktorami i uczestnikami.

W Polsce, na mocy rozporządzenia MEN z dn. 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dziennik Ustaw Nr 228 Poz. 1487), szkoły mają obowiązek realizować zajęcia oraz porady i konsultacje związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej — w przypadku uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. Działania obejmują diagnozę potrzeb uczniów w zakresie doradztwa edukacyjnego i zawodowego, zbieranie i upowszechnianie informacji, doradztwo, określanie zdolności psychofizycznych, planowanie ścieżki edukacyjnej, umiejętności związane z aktywnością na rynku pracy oraz rozwój umiejętności poszukiwania pracy i zarządzania swoim życiem zawodowym. Szkolne Ośrodki Kariery w niektórych gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych oferują informacje edukacyjne i zawodowe, doradztwo zawodowe oraz prowadzą grupowe zajęcia dotyczące aktywizacji zawodowej. Powiatowe Urzędy Pracy, wraz z Centrami Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, są odpowiedzialne za doradztwo w zakresie usług związanych z zatrudnieniem. Doradztwo indywidualne odgrywa zasadniczą rolę w ramach wielofunkcyjności doradztwa zawodowego i obejmuje określanie indywidualnych predyspozycji zawodowych oraz wsparcie przy wyborze zawodu bądź ścieżki edukacyjnej i tworzenia indywidualnego planu działań. W ramach doradztwa grupowego, doradcy przeprowadzają warsztaty, przygotowujące osoby bezrobotne do skutecznego wejścia na rynek pracy. Celem tych warsztatów jest diagnoza i ocena zdolności, cech charakteru, zainteresowań i preferencji zawodowych, a także przygotowanie do rozmów o pracę i zwiększenie ich gotowości do przeprowadzenia zmian oraz motywacji. Aby zwiększyć wydajność i zapewnić wysoki poziom spójności, ważne jest, aby grupy składały się z uczestników posiadających podobne doświadczenia i problemy.

Według ostatnich badań, doradztwo zawodowe w Austrii świadczone jest w głównej mierze na zasadach indywidualnych; tylko 7% doradców nie oferuje sesji indywidualnych, a aż 56% doradców nie ma w swojej ofercie sesji grupowych. Podobnie jak w przypadku Polski, doradztwo zawodowe jest obowiązkowe w szkołach, gdzie ma zazwyczaj formę grupową, choć doradcy uczniów oferują również doradztwo indywidualne, a Uzupełniające Usługi Psychologiczne w szkołach zapewniają pomoc specjalistyczną. Austriackie Publiczne Służby Zatrudnienia (AMS) oferują szeroki wachlarz usług doradztwa zawodowego. Centra informacji zawodowej, podobnie jak chorwackie Centrum Informacji i Doradztwa Zawodowego, zapewniają informacje o mediach zawierających darmowe dane na temat zawodów, zatrudnienia, możliwości, edukacji i ścieżek edukacyjnych, w tym o usługach zautomatyzowanych, takich jak tzw. „Samsomat”, gdzie można uzyskać informacje o szkoleniach zawodowych i możliwościach dotyczących pracy, czy „eJob-room”. Tak jak w Chorwacji i Turcji, AMS wykorzystują szereg „wirtualnych usług doradczych” świadczonych za pośrednictwem Internetu, takich jak „Qualifikations-Barometer” („Barometr kwalifikacji”) czy „Karrierekompass”

(„kompas kariery”). Ponadto, Służby te oferują orientację zawodową i środki aktywizacji zawodowej, wykorzystywane w ramach doradztwa grupowego, takie jak „Orientacja zawodowa i coaching” (BOCO I). Kurs podzielony jest na trzy części: wstęp, orientacja zawodowa i w końcu etap przygotowujący do stażu lub zatrudnienia.

We wszystkich krajach omawianych w niniejszym raporcie dostępne jest doradztwo grupowe, jednakże w większości przypadków doradztwo ma charakter indywidualny. Wyjątkiem jest Chorwacja, w której na przestrzeni ostatnich kilku lat udział doradztwa grupowego oferowanego przez CES znacznie wzrósł. Interakcje między klientami oraz działania, które mogą zostać wdrożone, odróżniają doradztwo grupowe od indywidualnego. Wszystko wskazuje na to, że cele i metody stosowane w ramach doradztwa indywidualnego i grupowego różnią się od siebie, ale dobrze się uzupełniają jako usługi doradcze we wszystkich wspomnianych krajach. Ponadto, e-konsulting i doradztwo wirtualne stają się coraz popularniejsze w Austrii, Turcji i Chorwacji, które to kraje rozszerzają zakres usług w tych obszarach.

5. Strony zainteresowane doradztwem na poziomie krajowym

W Irlandii strony zainteresowane doradztwem krajowym to: Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Edukacji i Umiejętności, Ministerstwo Ochrony Społecznej, uniwersytety, instytuty technologii, instytucje kształcenia uzupełniającego, lokalne kuratoria oświaty (wcześniej Komitety Kształcenia Zawodowego), szkoły i instytucje edukacji ponadpodstawowej, Krajowe Centrum Doradztwa Edukacyjnego, Inicjatywa Doradztwa Edukacyjnego dla Dorosłych, Instytut Doradców Zawodowych, NEES, SOLAS, lokalne sieci usług zawodowych, IBEC, ICTU, pracodawcy, lokalne instytucje świadczące usługi edukacyjne, doradcy zawodowi oraz cały szereg odbiorców usług doradczych. Te instytucje i organizacje inwestują czas, pieniądze oraz zaangażowanie i energię w politykę oraz usługi związane z doradztwem w Irlandii. Kluczowe strony zainteresowane doradztwem oczekują efektywnych usług wysokiej jakości, ułatwiających ludziom zarządzanie swoją edukacją, szkoleniem, karierą zawodową, życiem społecznym oraz wyborami tak, by w pełni wykorzystywali swój potencjał i w ten sposób przyczyniali się do rozwoju lepszego społeczeństwa.

Usługi doradcze w Chorwacji są świadczone przede wszystkim przez Chorwackie Służby Zatrudnienia (CES), prywatne organizacje doradcze, szkoły i uniwersytety. Inwestycje zazwyczaj zarządzane są w oparciu o współpracę różnych grup zadaniowych oraz roboczych i pochodzą zarówno z projektów finansowych przez państwo, jak i Unię Europejską. Inne strony zainteresowane to Ministerstwo Pracy i Systemu Emerytalnego, we współpracy z Ministerstwem Nauki, Edukacji i Sportu, Agencją Kształcenia Zawodowego i Edukacji Osób Dorosłych, Agencją Nauki i Edukacji Wyższej, Agencją Edukacji i Kształcenia Nauczycieli, Instytutem na rzecz Rozwoju Edukacji. URIHO (Instytucja Rehabilitacji Zawodowej i Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych), miasto Zagrzeb i Fundusz Rehabilitacji Zawodowej i Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych to strony zainteresowane doradztwem na rzecz osób niepełnosprawnych. Na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym rozwija się świadomość modeli współpracy opartych na partnerstwie w ramach całościowego doradztwa (LLCG). Rośnie też znaczenie sektora obywatelskiego i prywatnego, niezależnie i we współpracy z sektorem publicznym, szczególnie w przypadku konkretnych grup docelowych.

We Francji kluczowe strony zainteresowane to państwo i rząd (szczególnie Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych) oraz rady regionalne, które wdrażają i organizują politykę szkoleń na poziomie lokalnym. Organizacje niezależne, część Service Public de l'Emploi (Publicznych Służb Zatrudnienia) to również istotne strony zainteresowane, tak jak Pôle Emploi (Narodowa Agencja Zatrudnienia), MIFE : Maisons de l'emploi/Maison de l'information sur la formation et l'emploi (Przekaz informacji

związanych ze szkoleniem i zatrudnieniem) oraz PAIO: Permanence d'accueil, d'information et d'orientation (Centrum informacji i doradztwa zawodowego). Istnieje również szereg organizacji niezależnych, wchodzących w skład Publicznych Służb Zatrudnienia, oferujących usługi konkretnym grupom, na przykład CIDFF: Centre d'Information et de Documentation des Femmes et des Familles dla kobiet i rodzin, Mission Locale dla osób młodych i COTOREP: Commission Technique d'Orientation et de Reclassement Professionnel (handicapés) (Techniczna Komisja ds. Doradztwa i Przekwalifikowania Zawodowego) dla osób niepełnosprawnych. Fundusze ubezpieczenia edukacyjnego OPACIF i OPCA (Organismes Collecteurs Agréés) również można zaliczyć do głównych stron zainteresowanych doradztwem we Francji, jako że są odpowiedzialne za zbieranie składek firm na szkolenia i przekwalifikowanie zawodowe. Wszystkie strony zainteresowane łączą wspólne cele główne, takie jak walka z bezrobociem, promocja integracji osób młodych w ramach rynku pracy oraz podnoszenie kwalifikacji osób o niższym wykształceniu. Niemniej jednak, w obliczu obecnego kryzysu gospodarczego, tego typu cele są jedynie „sloganami”, gdyż cięcia budżetowe zmniejszają zasoby dostępne dla tych instytucji.

W Turcji dwie główne strony zainteresowane doradztwem to: Turecka organizacja ds. zatrudnienia (ISKUR), podlegająca Ministerstwu Pracy i Bezpieczeństwa Społecznego, odpowiedzialna za doradztwo w sektorze zatrudnienia oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej, zajmujące się doradztwem w sektorze edukacyjnym. Pojęcia przejścia ze szkoły na rynek pracy oraz uczenia się przez całe życie to nowy obszar zainteresowania uniwersytetów, które coraz częściej angażują się w działania doradcze. Ponadto, w działania doradcze zaangażowane są organizacje sektora prywatnego, związki zawodowe pracowników i pracodawców oraz fundacje charytatywne.

Główne instytucje świadczące usługi w zakresie doradztwa edukacyjnego i zawodowego w Austrii to różnego rodzaju instytucje edukacyjne (szkoły, uniwersytety oraz organizacje oferujące kształcenie dla osób dorosłych i szkolenie zawodowe), grupy szczególne (np. izby), a także Publiczne Służby Zatrudnienia (AMS) bądź instytucje blisko z nimi współpracujące. Austriackie Ministerstwo Edukacji, Sztuki i Kultury jest ogólnie odpowiedzialne za usługi w sektorze szkół, a AMS działają w imieniu Ministerstwa Pracy, Spraw Socjalnych i Ochrony Konsumentów, przy pomocy partnerów społecznych. Austriaccy partnerzy społeczni należą do najsilniejszych uczestników doradztwa zawodowego w Austrii. Niedawne badania wykazały, że głównymi pracodawcami ponad 300 doradców objętych badaniem są: AMS, Izba Gospodarcza, Izba Pracy, a także władze edukacyjne.

Kluczowe podmioty zainteresowane tematyką krajowego poradnictwa w Polsce to: Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (Departament Rynku Pracy), Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, Ochotnicze Hufce Pracy, Główne Metodyczne Centrum Informacji Zawodowej, Szkolne Ośrodki Kariery, Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy, Powiatowe Centra Informacji, akademickie Biura Karier, Wojskowe Centrum Aktywizacji Zawodowej, uczelnie, szkoły średnie, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, instytucje szkoleniowe, pracodawcy. Wymienione instytucje i organizacje inwestują cały wachlarz zasobów – czas, pieniądze, zaangażowanie, energię, itd., mając na celu wzrost poziomu samoświadomości i kompetencji z zakresu planowania kariery na poziomie zarówno indywidualnym, jak i krajowym.

Badania przeprowadzone na potrzeby niniejszego raportu wyraźnie wskazują na to, że istnieje szeroki wachlarz stron zainteresowanych doradztwem zawodowym w omawianych krajach, obejmujący ministerstwa, Publiczne Służby Zatrudnienia, szkoły, uniwersytety, inne instytucje edukacyjne, niezależne organizacje/stowarzyszenia doradcze oraz innego rodzaju organizacje prywatne. Organizacje te starają się oferować bądź wspierać wysokiej jakości usługi, by ich odbiorcy osiągnęli swoje cele edukacyjne i zawodowe oraz w pełni wykorzystywali swój potencjał.

6. Kwalifikacje i dalsze kształcenie doradców zawodowych

Na ogół doradcy zawodowi mają wykształcenie wyższe, głównie psychologiczne, pedagogiczne lub socjologiczne. W Irlandii, Francji, Polsce, Turcji i Austrii istnieją specjalne kierunki/kursy podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego. Poza Chorwacją i Polską, doradcy zawodowi nie są formalnie zobowiązani do udziału w doskonaleniu zawodowym. Choć w zdecydowanej większości krajów omawianych w niniejszym raporcie brakuje przepisów dotyczących kwalifikacji i wykształcenia doradczego, wiele wskazuje na to, że takie przepisy pomogłyby zapewnić wzrost jakości świadczonych usług.

Dla części, ale nie wszystkich usług w sektorze edukacyjnym w Irlandii określone są kwalifikacje minimalne. Osoby świadczące usługi doradcze w sektorze edukacyjnym to wykwalifikowani nauczyciele, którzy ukończyli studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego, dostępne na University College Cork, Trinity College w Dublinie, NUI Maynooth, Dublin City University i University of Limerick. Dostępny jest system doskonalenia zawodowego dla doradców zawodowych w szkołach średnich i później, pod egidą NCGE, choć nie jest on obowiązkowy. Ministerstwo Edukacji i Umiejętności zapewnia doskonalenie zawodowe pracowników swoich programów, korzystając z całego szeregu środków, w tym Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli. Najczęściej osoby świadczące usługi w zakresie doradztwa zawodowego legitymują się co najmniej Certyfikatem Teoretycznego i Praktycznego Doradztwa na rzecz Osób Dorosłych. Dostępnych jest też wiele kierunków i kursów podyplomowych związanych z doradztwem. Jeżeli chodzi o doskonalenie zawodowe, Ministerstwo Ochrony Społecznej ogłosiło, że pracownicy NEES będą mieli zapewnione przeszkolenie, wsparcie i infrastrukturę konieczne do pełnienia swoich obowiązków.

W Chorwacji brak edukacji formalnej (na poziomie licencjatu czy studiów podyplomowych) i programów szkoleniowych w zakresie doradztwa zawodowego, czy instytucji edukacyjnej zajmującej się doradztwem zawodowym przez całe życie. Nie ma też usystematyzowanego i jednolitego podejścia do rozwoju kompetencji zawodowych doradców we wszystkich sektorach. Doradcy zawodowi Służb Zatrudnienia najczęściej mają tytuł magistra nauk humanistycznych i społecznych, a konieczne umiejętności doradcze zdobywają w trakcie pracy i korzystając z doświadczeń innych. Zobowiązani są brać udział w doskonaleniu zawodowym, by utrzymać swoje licencje zawodowe. Projekt finansowany ze środków UE „Usługi Chorwackich Służb Zatrudnienia dla klientów: poprawa doradztwa zawodowego przez całe życie i wsparcie ICT” zapewni szkolenie 60 doradców LLCG.

Podobnie jak w Chorwacji, większość francuskich doradców zawodowych nie ma wykształcenia w zakresie doradztwa, ale ma przygotowanie w obszarze psychologii pracy. COP (Conseillers d'Orientation Professionnelle), którzy pracują w CIO (Centre d'Information et d'Orientation) mają uprawnienia państwowe (dyplomy państwowe doradców zawodowych – psychologów). Główne kursy doradcze dostępne są w ramach edukacji szkolnej lub późniejszej i oferowane są przez uniwersytety, a także większe centra szkoleniowe sektora, takie jak INETOP (kursy doradztwa zawodowego w szkołach średnich oraz późniejszej edukacji dla doradców zawodowych) lub CNAM (dyplomy z psychologii pracy). Jeżeli chodzi o doskonalenie zawodowe, organizacje i pracownicy mogą uczestniczyć w dowolnych kursach szkoleniowych i uzyskiwać na nie dofinansowanie, jeżeli tylko łączą się z ich celami zawodowymi. Kurs może wybrać organizacja lub pracownik i wówczas płaci za niego DIF (Droit individuel à la formation / indywidualne prawo do szkolenia).

Aby zapewnić wysoką jakość usług doradców zawodowych w Polsce, konieczne kwalifikacje doradców zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 roku. W zależności od rodzaju szkoły lub instytucji, wymagane jest wykształcenie wyższe pierwszego

(licencjackie) lub drugiego (magisterskie) stopnia w zakresie doradztwa zawodowego bądź pierwszego lub drugiego stopnia na dowolnym kierunku i studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego oraz przygotowanie pedagogiczne. Aby pracować jako doradca zawodowy w urzędzie pracy, należy posiadać wykształcenie wyższe. Preferowane obszary edukacji to: psychologia, pedagogika i socjologia. Ponad 50% doradców posiada wykształcenie psychologiczne, a reszta (ponad 40%) - pedagogiczne lub socjologiczne. Istnieje szereg kierunków i studiów podyplomowych obejmujących doradztwo zawodowe, w tym trzyletnie studia licencjackie na kierunku doradztwo zawodowe i pięcioletnie studia magisterskie na kierunku psychologia ze specjalizacją psychologia doradztwa zawodowego. Istnieją również studia podyplomowe na kierunku doradztwo zawodowe dla absolwentów psychologii oraz osób z innego rodzaju wykształceniem wyższym.

Doradcy zawodowi w Turcji muszą posiadać licencjat z doradztwa/poradnictwa psychologicznego (osoby o innym wykształceniu muszą ukończyć dalsze szkolenie), a także 360 godzin dalszego szkolenia, organizowanego przez tureckie władze kwalifikacji zawodowych (MYK), dostępnego na kilku uczelniach w całym kraju. Po ukończeniu szkolenia, doradcy muszą zdać ogólny egzamin, by otrzymać uprawnienia. Uniwersytet w Ankarze oferuje zarówno studia magisterskie, jak i doktoranckie dla doradców. Kilka innych uniwersytetów w kraju również otrzymało prawo organizowania dalszego szkolenia dla doradców. Jeżeli chodzi o doskonalenie zawodowe, każda organizacja korzysta z własnego systemu i zapewnia szkolenia doradcom celem aktualizacji ich wiedzy; zarówno MoNE jak i ISKUR mają własne centra szkoleniowe dla pracowników, gdzie organizują szkolenia we współpracy z uniwersytetami. Poza tym wdrażają projekty finansowane ze środków UE, których celem jest szkolenie personelu. Wyjazdy studyjne UE również dają szansę na ustawiczne kształcenie zawodowe.

Niedawne badania w Austrii wykazały, że poziom wykształcenia doradców jest wysoki. Niemniej jednak niewielu z nich ukończyło specjalistyczne szkolenia w zakresie doradztwa zawodowego. Najczęściej wymieniane kwalifikacje to ukończone studia psychologiczne i pedagogiczne, szkolenie jako trener, coach, a także doradca społeczny oraz ogólne doświadczenie zawodowe. W Austrii brak ram formalnych, czyli ustalonego profilu zawodowego oraz ujednoliconych standardów jakości szkolenia. W przypadku AMS, by zostać doradcą zawodowym, trzeba spełnić pewne kryteria, które różnią się w poszczególnych krajach związkowych. Kompetencje zawodowe oceniane są w dziesięciostopniowej skali, która obejmuje zarówno wykształcenie, jak i doświadczenie nabyte w praktyce. W przypadku szkół istnieją pewne wytyczne, które powinny być w przyszłości rozwinięte. Zarówno Uniwersyteckie Centrum Kształcenia Ustawicznego w Krems jak i Federalny Instytut Edukacji Dorosłych w Sankt Wolfgang oferują kierunki poświęcone doradztwu edukacyjnemu i zawodowemu. Akademia Kształcenia Ustawicznego (Weiterbildungsakademie), korzystając z określonych standardów jakości, certyfikuje formalnie i nieformalnie nabyte umiejętności i kompetencje doradców oraz przyznaje im certyfikaty. Na podstawie tego typu certyfikatu można uzyskać dyplom Akademii. To tylko kilka przykładów pokazujących, że oferta edukacji i szkoleń związanych z doradztwem edukacyjnym i zawodowym w Austrii obecnie się poszerza. Dostępne są także seminaria organizowane przez różne instytucje edukacyjne, kompleksowe kursy szkoleniowe, a także kursy na poziomie akademickim. Ogólnie rzecz ujmując, doradcy w Austrii są bardzo aktywni w obszarze kształcenia ustawicznego; według ostatnich badań ponad jedna trzecia z ponad 300 przebadanych trenerów brała ostatnio udział w jakiejś formie doskonalenia zawodowego.

7. Istniejące sieci dla doradców i trenerów zawodowych

W Irlandii istnieją zarówno nieformalne jak i formalne fora/sieci dla doradców zawodowych, umożliwiające im wymianę informacji i dzielenie się dobrymi praktykami. Forum mediatorów LESN to formalne spotkania, odbywające się raz w miesiącu, w trakcie których doradcy zawodowi wymieniają

między sobą informacje i omawiają sprawy związane z doradztwem. Krajowe Forum Doradztwa, uruchomione w październiku 2011 roku, to miejsce krajowej komunikacji i współpracy osób związanych ze świadczeniem usług doradczych oraz rozwoju i wsparcia doradców zawodowych i usług. Instytut Doradców Zawodowych, instytucja reprezentująca ponad 1200 doradców zawodowych, organizuje konferencje i spotkania, w trakcie których jej członkowie mogą nawiązywać kontakty i dzielić się doświadczeniami. Irlandia (reprezentowana przez NCGE) jest również członkiem sieci Eurodoradztwa, która promuje mobilność oraz zapewnia profesjonalne wsparcie dla doradców zawodowych i innych osób, dzięki czemu lepiej poznają możliwości dostępne dla wszystkich obywateli Europy. Dwa razy w roku odbywają się nieformalne spotkania pracowników Urzędu Pracy z Ballymun i GEMS NI, w trakcie których doradcy zawodowi dzielą się doświadczeniami, omawiają metody doradcze i wspierają się nawzajem.

Od stycznia 2011 roku, Republika Chorwacji wchodzi w skład Europejskiej Sieci Całozyciowego Poradnictwa Zawodowego (ELGPN), której celem jest standaryzacja polityki dotyczącej całozyciowego doradztwa zawodowego w obszarze zatrudnienia i edukacji. Chorwacja jest również członkiem sieci Eurodoradztwa, a także Międzynarodowego Stowarzyszenia Doradztwa Oświatowego i Zawodowego (IAEVG), które umożliwia wymianę doświadczeń między ekspertami na całym świecie poprzez publikacje i kongresy. CES organizuje również doroczne spotkania doradców zawodowych celem poprawy koordynacji i współpracy doradców na poziomie krajowym. Ponadto, wydział doradztwa zawodowego Chorwackiej Izby Psychologów i Chorwackie Stowarzyszenie Psychologiczne regularnie organizują warsztaty, konferencje, spotkania itp. Na rok 2012 zaplanowano również utworzenie Krajowego Forum Całozyciowego Doradztwa Zawodowego.

We Francji seminaria i konferencje tematyczne organizowane są przez różne instytucje. Najbardziej znane z nich to INETOP, CNAM i IISC (Institut International de Sociologie Clinique). Regionalne centra informacji o szkoleniach i uczeniu się przez całe życie aktywne są w obszarze organizacji forów wymiany informacji oraz wydarzeń skierowanych do doradców. Istnieją również sieci niezależnych doradców i trenerów, takie jak Société Française de Coaching. Fundusze ubezpieczeniowe szkoleń (OPCA i OPACIF), które finansują usługę Bilan de competences, wymagają od akredytowanych centrów Bilan de competences tworzenia grup praktyczno-analitycznych, umożliwiających wymianę doświadczeń między doradcami. Choć grupy te są tworzone formalnie i spotykają się regularnie, tematykę spotkań ustalają sami uczestnicy. Kilka innych sieci również organizuje różnego rodzaju wydarzenia lub tworzy nieformalne sieci wymiany informacji o zmianach w sektorze, na przykład krajowa sieć CIBC (związki Centres de bilans de competences) oraz krajowe sieci misji lokalnych (missions locales). Francja należy również do sieci Eurodoradztwa.

Tak jak w przypadku innych krajów omawianych w niniejszym raporcie, Turcja wchodzi w skład sieci Eurodoradztwa. ISKUR posiada również nieformalne forum dla swoich pracowników, gdzie mogą wymieniać się doświadczeniami.

W Polsce funkcjonuje Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych, pozarządowa organizacja społeczna, działająca na rzecz środowiska zawodowego doradców oraz promująca działania wspierające rozwój kariery uczniów tzw. „Dni Kariery” SDSiZ. Doradcy zawodowi w Polsce mogą również wstąpić do Stowarzyszenia Doradców Zawodowych i Personalnych, którego celem jest wsparcie rozwoju doradztwa zawodowego i personalnego w Polsce. Narodowe Forum Doradztwa Kariery, którego celem jest utworzenie platformy kontaktu, integracji i wymiany doświadczeń między osobami związanymi z usługami doradczymi, organizuje szkolenia, warsztaty i konferencje dla doradców zawodowych. Tak jak Chorwacja, Polska należy do Europejskiej Sieci Całozyciowego Poradnictwa Zawodowego oraz bierze udział w projektach międzynarodowych. Polska jest również członkiem sieci Eurodoradztwa. Studenckie Koło Naukowe Doradztwa Zawodowego i Personalnego również organizuje doroczną Ogólnokrajową Studencką Konferencję Naukową.

W Austrii funkcjonują sieci i stowarzyszenia, zajmujące się kwestią zapewnienia jakości doradztwa, takie jak Profesjonalne Stowarzyszenie Austriackich Doradców Zawodowych (VBB - Verband für Berufs- und Bildungsberatung) oraz Stowarzyszenie Doradców Edukacyjnych i Zawodowych (ÖVBBL – Vereinigung für Bildungs-, Berufs- und LaufbahnberaterInnen), które wspierają nawiązywanie kontaktów i wymianę informacji między doradcami. Austria, tak jak Chorwacja i Polska, należy do Europejskiej Sieci Całozyciowego Poradnictwa Zawodowego (ELGPN). Podobnie jak inne kraje, Austria wchodzi w skład sieci Eurodoradztwa. Działania austriackiego Eurodoradztwa obejmują nawiązywanie kontaktów między stronami zainteresowanymi doradztwem na poziomie krajowym i międzynarodowym.

Wszystkie omawiane kraje posiadają szereg krajowych i międzynarodowych sieci, umożliwiających doradcom zawodowym wymianę informacji i dzielenie się dobrymi praktykami. Stowarzyszenia doradcze, krajowe fora doradcze i różnego rodzaju instytucje organizują wydarzenia i konferencje umożliwiające poszerzenie wiedzy na poziomie krajowym, podczas gdy Europejska Sieć Całozyciowego Poradnictwa Zawodowego (ELGPN) odgrywa tę rolę w kontekście międzynarodowym.

8. Dostępne metody, tj. podręczniki, bazy danych, zasoby itp.

W Irlandii doradcy zawodowi aktualizują swoją wiedzę na temat metod doradczych, korzystając z nieformalnych i formalnych środków. Nieformalna wymiana informacji między doradcami i współpracownikami zapewnia doradcom konieczne informacje i wiedzę o nowych metodach. W Irlandii najbardziej formalne z wykorzystywanych metod to zasoby internetowe, takie jak strona NCGE, portale dotyczące kariery, portale Qualifax, Career Directions oraz biuletyny. Choć zasoby te najczęściej zapewniają aktualne i szczegółowe informacje na temat szkoleń/edukacji oraz rozwoju kariery, niektóre z nich są rzadziej aktualizowane, przez co informacje w nich dostępne mogą być nieaktualne. Jeżeli chodzi o grupy skierowane do konkretnych odbiorców, AHEAD (Stowarzyszenie Dostępu do Edukacji Wyższej dla Osób Niepełnosprawnych) promuje pełny dostęp i uczestnictwo w edukacji wyższej i dalszej pośród niepełnosprawnych uczniów, poprawia ich szanse na ukończenie studiów oraz zapewnia doradcom zawodowym informacje na temat kwestii związanych z niepełnosprawnością w edukacji. Ponadto metodologie i materiały z projektów UE również dostarczają doradcom cennych informacji potrzebnych im w pracy.

Doradcy zawodowi we Francji również mają dostęp do informacji o doradztwie za pośrednictwem środków formalnych i nieformalnych. Biuletyny, prasa branżowa i reklamy wydawców dostarczają doradcom aktualnych informacji na temat doradztwa, a jeżeli chodzi o środki nieformalne, podobnie jak w Irlandii stosuje się dyskusje między doradcami. Z kolei tylko we Francji korzysta się z portali społecznościowych do wymiany informacji między doradcami (Viadeo i LinkedIn). Niemniej jednak wymieniane informacje dotyczą przede wszystkim wydarzeń, a nie wykorzystywanych narzędzi. Choć we Francji dostępnych jest wiele zasobów, brakuje popularnej platformy internetowej dla doradców zawodowych, a zasoby są dość rozproszone.

Tak jak w Irlandii, doradcy zawodowi w Polsce korzystają z metod i informacji dostarczanych przez projekty UE, a także strony internetowe i portale, by czerpać wiedzę i poprawiać jakość swojej pracy. Osoby pracujące w ramach publicznych usług doradczych otrzymują ujednoczone informacje i mają dostęp do wielu danych na temat zawodów. Ponadto mogą korzystać z programów komputerowych, które oferują informacje o zawodach oraz instytucjach edukacyjno-szkoleniowych, a także pomagają diagnozie zainteresowań i preferencji zawodowych klientów. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej publikują również podręczniki dla doradców zawodowych.

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej publikuje podręczniki skierowane do doradców zawodowych i udostępnia je na swojej stronie internetowej. W ramach projektu Euroguidance publikowane są książki, artykuły i biuletyn dotyczące tematyki poradnictwa zawodowego.

Standardy Jakości Doradztwa Zawodowego i Wyboru Kariery przy Chorwackich Służbach Zatrudnienia (CES) definiują procesy, działania, metodologie, grupy docelowe, rezultaty itp. dla doradztwa w Chorwacji. Chorwacja, tak jak Irlandia, aktywnie próbuje zapewniać doradcom zawodowym informacje i zasoby, pozwalające im radzić sobie z niepełnosprawnymi klientami i innymi grupami defaworyzowanymi. W ramach projektu „Wspieranie skutecznej integracji osób niepełnosprawnych w ramach rynku pracy” utworzono podręcznik zawierający różne techniki wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych, portal internetowy dla doradców zawodowych, pracodawców i osób niepełnosprawnych, a także wskazówki dla pracodawców i osób niepełnosprawnych.

Organizacje doradcze w Turcji zapewniają swoim doradcom informacje i materiały dotyczące nowych metod doradczych za pośrednictwem listów, biuletynów i plakatów. Jeżeli chodzi o platformy internetowe wykorzystywane przez doradców w Turcji do czerpania informacji, „Projekt Umocnienia Kształcenia i Edukacji Zawodowej” wdrożony przez MoNE, zdefiniował i zamieścił w Internecie standardy dotyczące 65 zawodów.

Podobnie jak w Turcji, niektóre organizacje doradcze w Austrii również zapewniają doradcom wymagane materiały. Na przykład Ministerstwo Edukacji, Sztuki i Kultury dostarcza materiały doradcom zawodowym w sektorze szkolnym. Austria również wykorzystuje Internet jako miejsce, z którego doradcy zawodowi mogą czerpać informacje. Istnieje podręcznik internetowy dla doradców, oferujący informacje o szkołach, uniwersytetach i zawodach. Utworzono również internetową bazę „Studienchecker”, zapewniającą duże wsparcie dla absolwentów szkół średnich. Austriackie Publiczne Służby Zatrudnienia (AMS) zapewniają cały szereg danych internetowych na temat zawodów i możliwości edukacyjnych w Austrii, a także kompleksowy zbiór metod dla doradców. Media oferowane przez AMS są dobrze znane, a doradcy często z nich korzystają; 40-50% wykorzystuje je w swojej pracy. Austriaccy partnerzy społeczni również oferują internetowe informacje na temat karier, np. BIC (skomputeryzowane dane o karierze) Austriackiej Izby Handlowej.

Podsumowując, większość krajów korzysta głównie z formalnych metod dostępu do informacji i nowych metod doradczych. Irlandia i Francja zdają się być jedynymi krajami łączącymi formalne i nieformalne środki zapewniania doradcom zawodowym aktualnych informacji. Zasoby internetowe stają się coraz istotniejszym sposobem informowania doradców o nowych metodach i danych. Jako że wzrasta znaczenie portali społecznościowych, prawdopodobnie coraz więcej krajów będzie podążać w wykorzystywaniu tego typu mediów w obszarze doradztwa za przykładem Francji.